

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2021-11-03
Besvaras senast
2021-11-10 kl. 12.00

Till statsrådet Matilda Ernkrans (S)

2021/22:341 Akademisk frihet och etikprovning

Den akademiska friheten är en grundbult i den svenska demokratin. Genom att forskare är fria att studera olika vetenskapliga frågeställningar, utan politisk påtryckning, säkerställs oberoende men också nydanande och nyfikenhetsbaserad forskning.

I enlighet med lagen om etikprovning av forskning som avser människor (2003:460) ska det ske en etikprovning när forskning hanterar känsliga personuppgifter eller involverar försökspersoner. Syftet med lagen är att skydda den enskilda människan och respekten för människovärdet vid forskning.

Nyligen anmälde statliga Överklagandenämnden för etiktillstånd (Önep) några forskare på Lunds Universitet till domstol för att de saknar ett giltigt tillstånd för etikprovning. Detta trots att forskarna har ett godkännande av etikprovning från den lokala etikprovning snämnden i Lund. Annorlunda uttryckt, forskarna har utfört studier med vetenskapen om ett giltigt tillstånd men riskerar att nu straffas i efterhand.

Många inom forskarsamhället har uttryckt stor oro över vad detta får för konsekvenser för den akademiska friheten. Kritik har också framförts kring att detta är ett led i en juridifiering av samhället, där tilliten till forskarsamhället ifrågasätts.

Detta väcker ett antal principiella och allmängiltiga frågeställningar om den akademiska friheten. Vidare aktualiseras den generella frågan om dagens lagstiftning är rimlig och proportionerlig, det vill säga om lagstiftningen är ändamålsenlig och om det föreligger behov av översyn av lagstiftningen.

Med anledning av ovanstående vill jag ställa följande fråga till statsrådet Matilda Ernkrans:

Avser statsrådet att vidta några åtgärder för att utvärdera lagen om etikprovning?

.....

Mats Persson (L)

Överlämnas enligt uppdrag

Lena Lindbäck